

in osebnih malenkosti. Kdor gleda od daleč, vidi in ceni le delo in uspehe. Vse drugo je nič.

Vreme

Vreme je letos res čudno. Neprestano dežuje in morda tako nenavadno za letošnji november kot njegova razmera zelo visoka temperatura. Ko posije solnce, ima občutek, da niso to zadnji dnevi jeseni, temveč prvi tedni pomladi. Tudi narava se nahaja pod vplivom letošnjega izrednega vremena in opažajo se ponekod njega spomladanski plodi, celo v planinskih krajih dežele. Včeraj nas je v planinskih neki prijatelj našega lista iz Spodnje Idrije s tem, da nam je poslal eno trobentico in en teloh, torej dve pomladni cvetki. Našel ju je na Vojškem dne 11. t. m. «Res se mi zdi čudno v takem vremenu in v taki nadmorski višini ter v tem letnem času! — vzlikava upravičeno naš prijatelj.

IZ URADA POLIT. DRUŠTVA «EDINOST» V TRSTU.

SI. Pragmatik: Če je Vaš priporočilec Josip Ban iz Preleži, št. 4 ne more upati na skrajšano vojaško službovanje iz enostavnega razloga, ker tozadevna prošnja ni nikdar dospela na kompetentno mesto.

A. Uršič: Vašemu sinu je načeloma priznana pravica do skrajšane voj. službe; ne priklipa pa je v tem, da mu gre ta ugodnost iz naslova pod št. 7 zadevnega odloka, a ta točka — edina — ni še odobrena. Je na da, da se to v kratkem zgodi, na kar pride Vaš sin domov.

Josip Kastelic - Brestovica in Peter Hrvatič - Log: Intervjuirali smo pri tukajšnjem zastopstvu, nato pisali požurno na ravateljstvo in Milan. Upamo, da tekom dveh tednov pridete do odškodnine.

Pivka: Kolkovne takse na račune gostiln so z odl. zakonom od 20/9/1926, št. 1643 ukinjene.

I. Rebec - S. J. Je znak, da ne čitate listov; a. o. krone se bodo izmenjale sele po likvidaciji avstro-ogrske banke. Se ne da nič ukreniti, je treba pač potrpeti. — Tajništvo.

ZAČETEK PREDAVANJ NA UNIVERZI.

Na tukajšnji trgovski univerzi se začne predavanja v torek 16. t. m.

TRŽAŠKI BLAGOVNI TRG.

13. 11. 1926.
Danes je bil trg precej boljši od včerajšnjega. A vendar ni pokazal nič novega. Vse blago je bilo zastopano v nekoliko močnejši količini in je istokot napredovalo v kupčiji. Zato cene niso utrpeli sprememb. In trg tudi ne kaže trenutno nikake tendence.

Cene so bile sledeče:
Zelenjava: Radič 220—360; pesa rudeča 60—100; pesa bela 70—90; malinca 280 do 300; paprika zelena 180—200; krompir 60—80; grah —; paradižnik —; zelje belo 80—100; karfioli 80—100; vrzote 60 do 80; čebula 50—80; česen 280—320.
Sadje: Jabolka 60—250; hruške 100—400; kostanj 80—180; grozdje 250—400; limone 28—35 lir za zaboj.

Iz tržaškega življenja

Tragičen konec delavca.

Včeraj popoldne ob 13.30 se je dogodila na nabrežju Grumula grozna nesreča, ki je zahtevala človeško žrtve. Ob omenjenem času se je premikal odvoz dvoprežen tovorni voz s košem, naložen z gručem; vodil ga je 40-letni podajatelj Ivan Canciani, rodom iz Dignana pri Pulji, zaposlen pri gradbenem podjetju Onorato Garlato, ki ima svoje urade v ulici Lazzaretto vecchio št. 13. Prišedši do pomola Sartorio, je Canciani zvil z vozom v oster kotu vstran, toda pri tem se je voz razpadel, globoko kotanje v tlaku prevrnil in pokopal pod seboj voznika, ki se ni utegnil pravočasno umakniti vstran. Pretresljivemu prizoru so bili priča nekateri delavci in pomorščaki, ki so naglo priskočili k nesrečnemu vozniku in ga z velikim naporom izvlekli izpod težkega koša. Toda siromak je bil žalobno že pri kraju z življenjem, kajti zadobil je številne smrtonosne poškodbe na raznih delih telesa; med drugim je imel — kakor je dognal na lice mesta poklicani zdravnik reš. postaje — tudi zlomljeni nogi in prebito lobanjo. Čeprav je zdravnik vedel, da je za Cancianija vsaka človeška pomoč zaman, ga je dal prepeljati v mestno bolnišnico, toda med prevozom je siromak izdihnil. Truplo so prenesli v mrtvašnico.

Kmalu po nesreči so se podali na lice mesta orožniki ter izvršili predpisani izvid. Ker je Canciani rodom iz Dignana in je šel pred kratkim prišel s trehurno za kruhom v naše mesto, so bili obveščeni o nesreči tamonjski orožniki, da sporočijo tragično novico njegovim svojcem.

Trije delavci opečeni radi eksplozije acetilena.

Včeraj jutrajz okoli 9. ure je pristal k pomolu pod Skednjem ponton civilnega ženita, s katerega so delavci razložili med raznim drugim orodjem tudi majhen rezervoar za acetilen, ki so ga malo prej rabili pri varjenju nekega železnega predmeta. Po končanem delu so se delavci ustavili na pomolu tik rezervoarja in eden od njih, 25-letni Anton Carciotti, stanujoč v Miljahi, si je prižgal cigareto. Nato je v razmišljivosti vrzel gorečo vžgalico na rezervoar, ki je bil še deloma napolnjen z acetilenom. Plin se je mahoma vžgal in rezervoar se je razletel z močnim pokom. Pri tem je nastal ogromen plamen, ki je opekel Carciottija in dva druga delavca, 22-letnega mehanika Ernesta Suppan, stanujočega na Vrdeci - Timignano št. 1480 in 17-letni kotlar Josip Guarini, stanujoč pri Sv. Mariji Magdaleni zg. št. 404, ki sta stala poleg njega. Carciotti in Guarini sta zadobila hude opekline po obrazu in rokah, Suppan pa je plamen le nalakalo opekel. Ponesrečenci so dobili prvo pomoč od zdravnikov rešilne postaje, ki je bil telefonično poklican na lice mesta, nato so bili prepeljani v mestno bolnišnico, kjer sta bila Carciotti in Guarini sprejeta na dermatološki oddelku, do čim je bil Suppan prepuščen domači oskrbi.

Pod vlak je hotela skočiti

Ko je 31-letni tečaj Karla Bazzanella, stanujoč v ulici E. Toti št. 3, predpreteko noč okoli 24. ure šel mimo železniške proge na Montebellu, je uzrl mlado žensko, ki je nemirno sfončala ob tiru «Kaj neki išče

ženska na tem samotnem mestu ob tej pozni uri», si je mislil Bazzanella in začel opazovati neznanke, ne da bi se ona tega zavedala. Kmalu nato je zamolklo hrume nje naznanilo, da se bliža vlak; bil je to goriski osebni vlak. Tedaj se je neznanica zdržila, kakor da bi se hotela otestiti neprijetnih misli, in legla počez na tir. Bazzanella ni dalje pomišljal; skočil je k nji, ter jo potegnil s tira, čeprav se mu je na vsi moč upirala. Na vpitje je prihitel neki orožnik, ki je odvlekel samomorilno kandidatino na bližnjo orožniško postajo. Ker je imela neznanica hud živčni napad, je bila na povetlje zdravnika rešilne postaje, ki je bil poklican na pomoč, prepeljana v mestno bolnišnico. Ko se je samomorilna kandidatinja pomirila, se je izkazala za 21-letno dinarico Rozalijo Koščan iz Doline, in povedala, da je hotela v smrt iz obupa, ker ni mogla najti čela. Ni pa izključeno, da ni bila njenemu ubopnemu naklepu vzrok tudi kakšna nesrečna zadeva.

Tržaško sodišče

Tatvina 10.000 lir.

18-letni Mahorčič Stanislav je obtožen tatvine v znesku 10.000 lir na škodo svojega gospodarja, peka Rose Roberta. Na včerajšnji obravnavi pred tukajšnjim kazenskim senatom je Mahorčič priznal tatvino v znesku 60, 100 in 215000, za kar sprejema kazeno. O soobtožencih, ki so Kolaric, Novič, Verčon in Pariboni, pravi, obtoženec, da niso skrivili in da niso vedeli, odkod da prihaja denar, s katerim so se gostili. Novič in Pariboni sta bila le enkrat v njegovi družbi.

Državni pravdnik zahteva za Mahorčiča 3 leta in 2 meseca ječe. Brani vse obtožene odvjetnik Robba, ki prosi za vse druge oprostilno razsodbo, ker njih čim ne trpi prestopka, za Mahorčiča pa prosi posebnega obzira, ker je mladoleten, ne prav brihten in ne predkaznovan fant.

Sodišče upošteva od branitelja navedene okoliščine in obsodi Mahorčiča na 1 leto in 7 mesecev ječe, ki se ne vpíše. Drugi so oproščeni v smislu zahteve branitelja. Odvjetnik Robba je glede Mahorčiča vložil priziv.

Filmi pred sodiščem.

Dolga razprava, ki jo vleče že nad eno leto in je bila zopet prenešana, je tista, v kateri je obtoženec Belinzaghi Marino, ki je obtožen, da je poneveril v škodo tržaške tverde Nicolò Quarantotto, filme v vrednosti nad stotisoč lir, o katerih pa pravi obtoženec, da jih ima v Atenah in da ne predstavlja nikake vrednosti, ker jih nihče ne mara. Namenjeni so bili v Rusijo, a zavrnjeni.

Branitelj odvjetniku Zennaro se zdi neobhodno potrebno ugotoviti resničnost te trditve in prosi, da sodni dvor prenese obravnavo. Istočasno zahteva Zennaro za Belinzaghija začasno svobodo, do katere ima ta pravico.

Sodni dvor ugotovi vsem zahtevam odvjetnika Zennaro.

TELESNA VZGOJA

URADNO POROČILO SPORTNEGA UDRUŽENJA

Nova članica: sprejema s S. U. Mladinsko Društvo «Barkovlje» v Barkovljah.

Prvenstvene tekme 1925-26 - Nogomet: Odobri se tekma M. D. Prosavta, Trst, S. K. Olympia, Optika z izidom 2:2. Končuje se s to tekmo prvenstvo za leto 1926, ne da bi se proglašil prvak in to radi finalissime.

Hazena: Odobri se tekma S. K. Olympia in S. D. Adria, Trst z izidom 3:2.

Proglasi se za prvaka Julijske Krajine za leto 1925-26 S. K. «Olympia» iz Optije.

Zahvala: zahvaljuje se S. D. Adria za prepustitev igrišča za gornje tekme.

Lahkotiletski meeting dne 14. 11.

Ki se je imel viti na igrišču Adrije, se prenese na nedoločen čas; vendar se bo po možnosti napravil še tekom leta.

Sportno leto 1926-27.

Prvenstvene tekme začnejo neprekinjeno v nedeljo dne 21. novembra. Na predlog verifikacijskega odbora se sklene, da morajo nositi vse izkaznice udeleženi člani in članice dva podpisana verifikacijskega odbora.

Opozarjajo se članice, da se bodo v novem sportnem letu izvajala z vsi poslednostno določila pravil in poslovnika ter pazilo na to, da se ga članice držijo v svojem poslovanju.

TEHNIČNO VODSTVO NOGOMRTA

Odobrujejo se sledeči sklepi: Prijavljene čete članice se razdelijo kot sledi:

- I. divizija, II. divizija, III. rezerve.
- V prvo divizijo so se določile:

- 1) S. D. Adria Trst (Sv. Jakob)
- 2) S. K. Obzor Trst (Sv. M. Zgornja)
- 3) M. D. Prosavta Trst (Sv. Jakob)
- 4) M. D. Magdalena (Sv. M. M. Spodnja)
- 5) D. K. Tommaso Trst (Trst)
- 6) S. K. Concordia Trst (Škedenj)
- 7) M. D. Sparta Trst (Škedenj)
- 8) M. D. Zora Trst (Kojan Zgornji)

Tekme za prvo divizijo pričnejo v nedeljo dne 21. novembra. Prvinski in kolebar bo priobčen v četrtkovni številki «Edinosti» v uradnem poročilu S. U.

II. divizija: Imena čet prijaviteljnih za tekmovanje v drugi diviziji se bodo objavila naknadno.

Rezerve: Ker so se letos prijavile še štiri čete za tekmovanje, se bo vršilo kot predpisuje italijanski pravilnik. Članice, ki še niso prijavile rezerv, naj to takoj napravijo.

Vse tekme se vršijo po italijanskem pravilniku.

Hazena

Odobrujejo se sledeči sklepi T. V. Hazene:

TURNIR ZA KUPO DR. DORCETA SARDOČA

Finalissima Concordia-Obzor na igrišču v Rocculi. Danes si bosta stali spet nasproti omenjeni čet, da si skupta pridobiti krasno kupo. Nemogoče je prerokovati, katera izmed čet bo zmagała, pri zadnji tekmi je Concordia pokazala svojo moč tudi proti močnejšemu nasprotniku. Vsakemu, ki pride danes na igrišče, se bo nudil res pravi sportni užitek. Začetek ob 14. uri.

HAZENA

«Prosavta» II - «Adria» II
Danes ob 14. se vrši na igrišču «Adria» hazenska tekma med imenovanimi četama.

Ker se bližajo tekme za spominsko ploščo S. U., bo izid te tekme vsakega zanimiv. Obe četi se bosta namreč udeležili turnirja.

M. D. «Barkovlje»

Današnja tekma na igrišču «Adria» se radi tehničnih ovir ne more vršiti. — M. D. «Prosavta».

Sportno društvo Adria

Rezerve danes točno ob 12. na igrišču. Igra se proti C. S. Audace. Formacija čete kot proti Jadranu.

Opozarjamo na tekmo ob 15. uri!

S. K. Olympia - S. D. Adria 3 - 2

Finalissima hazene je gotovo popolnoma zadovoljila res za naše razmere rekordno število občinstva, ki je z zanimanjem sledilo napeti in živji igri hazenašic. Močna četa S. K. Olympia je naletela v Adriji na vztrajnega nasprotnika, ki je hotel zmagati. Igra se je radi tega vršila ves čas v zelo hitrem tempu in obe četi sta nam podali lepo tehnično igro. Zlasti napad se je lepo razvijal, a je večina našletela na še močnejšo obrambo. Ne bom opisoval natančnega razvoja igre ter navajal imena hazenašic, ki so se posebno izkazale, ker se je zamogo ugotoviti, da so vsi podale, kar so mogle, in nobena ni hotela zaostajati.

Gotovi smo, da nam bosta ti četi tudi v prihodnosti delali čast v tekmovalnih in iznoskih družinami ter da jih bomo imeli še priliko videti na naših igriščih. — Sportnik.

S. K. Jadran - D. K. N. Tommaso

Danes ob 14.30 se odigra na bazoviškem igrišču prijateljska tekma med starima tekmečema druge divizije, ki zasedajo danes nove pozicije za bodočo prvenstvo. Tekma, ki obeta mnogo zanimivosti, bo brezdvomno privabila mnogo radovednih, da si igro ogledajo.

D. K. N. Tommaso

Danes se snidejo vsi nogometaši v društvenih prostorih točno ob 12.30, oziroma ob 12.45 Rotonda Boschetto. — Vodstvo.

Vesti z Goriškega

GABROVICA PRI KOMNU

V nedeljo 7. t. m. popoldne je naš novi poteštaj g. inženir Pagnini javno prevzel svoje uradno poslovanje v naši občini. Občinarjem je g. poteštaj dobro poznal. Ker so po vojni mnogi izmed njih pod njegovim vodstvom delali kot zidarji pri obnovitvenih delih po Krasi; vodil je tudi delo pri popravilih v naši cerkvi in župnišču. Zato mu je občina priredila prisrčen sprejem. Pred občinskim uradom so bili postavljeni mlaji, pritrditve na zvonove je spremljalo njegov prihod in odhod iz obč. urada. V uradu ga je sprejelo bivše starištvstvo z gg. župnikom in nadučiteljem. Bivši župan, g. Al. Zerjal ga je nagovoril in mu priporočil občino v dobrohotno vodstvo. V svojem odgovoru je g. poteštaj obljubil, da bo naredil v korist občine, kar bo mogel, in je poudaril, da ga veseli, ker mu izroča občino župan in starešine brez dolgo. Pri večerji v gostilni Bandel mu je nazdravil župnik in slovenščini, zakar se mu je g. poteštaj zahvalil v italijanščini in mu je vročil 50 L za par potrebnih bolnih.

ŠT. VIŠKA GORA.

Smrtna kesa.
V pondeljek smo pokopali ob številni udeležbi domačinov sestri preč. g. župnika Franceta Hlisa. Pokoj njeni duši.

BOVŠKO.

Posledice deževja.
Radi obilnega deževja zadnje čase so pri nas zelo trpele ceste. Tako je cesta iz Bovca v Kobard tako pokvarjena, da je na nekaterih mestih v resnici nevarno prevažati večje tovore. Med Srpenco in Trnovcem se je cesta vdrla. Lesen most, ki vodi čez potok Glin pri Bovcu, je v zelo nevarnem stanju. Dežji so ga spodjedli, les je začel trohneti in pod težkim bremenom se že vda. Če se pravočasno ne popravi, se zna zgoditi še kaka nesreča.

ŠEMPETER

Nabiranje darov za poplavlence.
Županstvo je pooblastilo g. občinskega tajnika Uršiča ter državnega upokojenca g. Ivana Čučeta za nabiranje darov med prebivalstvom. Nabrala sta v občini svoto L. 610, od katerih je darovala šempeterska ljudska posojilnica 200 lir. Denar se je odposlal potom poštne hranilnice prefekturi v Videm, da ga ta po svoji uvidenosti razdeli med nesrečne poplavlence.

DOBRAVLJE.

Izseljeniško gibanje v naši vasi — v luči kratke statistike.

10. t. m. sta nas zapustili dve vaščani, Fakuč Marija in Čopič Bazilija, ki sta s svojim odhodom v Južno Ameriko (Brazilijo) povečali število naših izseljencev. Prva je bila mlajša članica naše «Zarje», katere se je v velikem številu poslovila od svoje pevke. Par poslovnih pesmi — stiski rok — pogledali.

PODLISTEK

JULES VERNE: (161)

Skrivnostni otok

Tedaj so se zasvetili nad otokom prvi blebi bliskov ter v temnih obrisih začrtali meje gozdnate strehe. Močna luč je slepila nočne potnike. Nevhita se je naglo bližala. Bliski so postajali vedno pogostejši in svetlejši. V nižini obzorja se je oglašalo oddaljeno grmenje. Ozračje je bilo zadušeno.

Naseljenci so hiteli, kakor da jih žene naprej nepremagljiva sila. Od desetih in četrty ure so zagledali v svetlobi bliska palisadni plot staja in niso bili še pri vratih, ko je blisku sledil strašen grom.

V hipu so prekoračili stajo in Cir Smith je prvi stal pred hišico.

Tam notri je moral biti neznanec, zakaj samo od tam je bila oddana brzojavka; toda nobena luč ni svetila skozi okna.

Inženir je potkal na dur.

Nobenega odgovora.

Odprl jih je in naseljenci so stopili v temno sobo.

Nab je napravil ogenj in takoj so pri-

slednje slovo — in tujina nam je zopet zvela par naših ljudi...

Ob tej priliki se mi zdi umestno, podati nekoliko statistike izseljeniškega gibanja v naši vasi. Oziraj se bom seveda le na živo generacijo in le na tiste naše ljudi, ki se danes nahajajo v inozemstvu. V slučaju kake napake v številkah, naj se oglasi še kdo drugi izmed vaščanov!

Ako imamo pred očmi vse naše izseljence, ki so se izselili pred vojno, po vojni in one, ki se nameravajo v najkrajšem času izseliti, tedaj smemo reči, da je v naši vasi, ki ne šteje niti 50 prebivalcev, neposredno zainteresiranih pri pojavu izseljevanja v inozemstvo približno 70 oseb (to je okrog 15% vsega prebivalstva). Na posamezne časovne dobe je število živih izseljencev razdeljeno približno sledeče: pred vojno se je izselilo brez poznejše vrnitve — 19 oseb, med temi 2 družinska poglavarja s svojimi družinami, 11 mož oz. fantov in 8 žena oz. deklet; predvojnih izseljencev s poznejšo vrnitvijo pa je okrog 10. V osmih povojnih letih je število izseljencev naraslo na — 36 (kar znaša okrog 7% vsega prebivalstva oz. 50% vseh izseljencev v sedanji generaciji), med temi 12 poročenih, 24 neporočenih, 19 moških in 17 ženskih izseljencev.

Z ozirom na smer izseljevanja so naši izseljenci razdeljeni nekoliko sledeče: na Severno Ameriko (Združene Države) odpade — 28 vaščanov, na Južno Ameriko — 10, na Afriko (Egipt) — 3, na Jugoslavijo — 21 in na Nemško Avstrijo — 1. Pred vojno je bilo skoro vse izseljevanje usmerjeno v Severno Ameriko, po vojni pa — iz razumljivih razlogov — v Južno Ameriko in precejšnje število v Jugoslavijo.

V Južno Ameriko se namerava v kratkem času izseliti še 9—10 vaščanov.

To naj bi bila suha statistika. Kar številke govore, naj si tolmači vsak sam!

MIREN.

Hlev se je posul.

Ob Vipavi kakih petdeset metrov proti Rupi stoji hlev in z njim združena glavica tukajšnjega posestnika in mesarja Silvija Kogoj. Zadnje povodnji so Kogoju napravile precej škode, sedaj, ko je radi zadnjega deževja Vipava zopet narasla, se mu je pa posul hlev, dolg s glavico vred kakih petnajst metrov. Pri tem je zasulo tudi vola, ki so ga po daljšem trudu in naporu še živga izkopali. Ker je bila izpodjedena stena vzdolž Vipave, se je poslopje posulo po večini v reko, ki je mnogo materijala odnesla, posebno pa sena. Škoda se ceni na približno 20.000 lir.

Znanost in umetnost

O izvoru umetnih gnojil

Dušik, kalij in fosforova kislina: te troje zahtevajo od zemlje rastline za svojo rast. Preteklo je sicer komaj dobro polstoletje, odkar so to ugotovili, toda važnost te ugotovitve za gospodarstvo in za človeško življenje sploh je tako velika, da mora z njo računati vsi sleherni kmetalec. Ako hoče, da mu bogato rodi zemlja, ji mora dati snovi, ki jih od nje zahtevajo rastline, ki jih pa ona sama nima ali ima v nezadostni množini. Uporabljati mora «umetna» gnojila.

Težko je bilo pripraviti kmeta, ki kaže v se bolj izraziti obliki splošno človeško nagnjenje do konservatizma, da je uporaba takih sredstev ne samo umestna, temveč naravnost potrebna. In njegov upor je bil tudi dokaj upravičen. Kajti v prirodnem stanju daje res zemlja vse omejene snovi rastlinam, ki jih uporabljajo za zgradbo svojega telesa. Toda, ko rastlina umre, jih zopet vrne zemlji. Če so prešla z rastlino v človeško ali živalsko telo, se takisto zopet povrnejo v zemljo ali kot odpadki ali s človeškim ali živalskim telesom samim. Dokler je vladalo poljedelstvo in je uporaba poljedelskih produktov bila omejena na kraj produkcije, je ostala množina potrebnih snovi v zemlji praktično neizpremenjena.

Ko pa so se države začele pretvarjati iz poljedelskih v industrijske in so se ogromne množine poljskih pridelkov odnašale daleč od rodnega kraja, kamor se niso več povrnila, se je moralo občutiti oslabenje zemlje, zlasti ko je človek radi hitro rastočega števila prebivalstva zahteval od nje čim dalje večjo rodovitnost.

Hlevni gnoj, ki je bil do tedaj izključno v rabi, se je izkazal kot nezadosten. Nedostatek se je moral odpraviti z umetnimi gnojili. Rastline zahtevajo od zemlje: dušik, kalij in fosforovo kislino.

Žgali luč ter preiskali vse kote prostora. Tu ni bilo nobenega. Vse je ležalo tako, kakor so pustili zadnjič, ko so bili tu. «Ali nas je morda domišljija prevarila?» je mrmral Cir Smith.

Nel To ni bilo mogoče! Brzojavka je bila jasna:

«Pridite takoj v stajo!»

Približali so se mizi, odkoder je bila napeljana žica. Vse je bilo na mestu. Skrinja z baterijami in vsi deli aparata.

«Kdo je bil zadnji tu?» je vprašal inženir.

— Jaz, gospod Smith, je odgovoril Ayrton.

— In to je bilo...?

— Pred štirimi dnevi.

— Ah, tukaj je neka beležka! je vzklil Harbert in pokazal na papir, ki je ležal na mizi.

Papir je vseboval sledeče besede v angleščini:

«Sledite za novo napeljavo.»

«Najte!» je vzklil Cir Smith, ki je zdaj uvidel, da ni bila brzojavka oddana v staji, ampak v skrivnostnem približku neznanca. Do tja je vodila nova žica, ki je vezala neznančovo bivališče s stajo in granitno hišo.

Fosforova kislina se v večji ali manjši meri dobi povsod. Kjer je zemlje premalo, ji je treba dodati in v to svrhu jemati tisto, kjer je. V prirodi se dobi on v ogromnih množinah kot rudnina, apatit imenovana. Velika ležišča apatita, ki je kemijsko kalcijev fosfat, so v Floridi, Kanadi, Alžiru, Tangeru, na Angliškem, v Nemčiji in nam najbližje v avstrijskem delu nekdanje Stajerske. Najbogatejši so viri v Kanadi. Apatit se po večini uporablja kot tak za gnojenje. Radi tega je zanj kakor sploh tudi za nekatera druga gnojila, izraz «umetno» gnojilo neumestno, ako nečemo s tem imenovati vsa gnojila, ki niso hlevni gnoj.

Po kemični sestavi dokaj soroden z apatitom je guano (prim. slovenski izraz guano), to so deloma že porušeneli ekskrementi raznih živali, predvsem ptic, ki se dobivajo ali bolje so se dobivali na otokih Chincha ob peruvanski obali, na vzhodni obali Patagonije in na južno zapadni obali Afrike. Gnojilno vrednost guana povečajo v njem vsebovane amonijeve soli (dušiki) in kalij. Danes so glavna ležišča že izrpana.

V severni Evropi in na Japonskem uporabljajo takozvani ribji guano, ki ga pridobivajo iz posušenega in zmletega drobovja slaničkov.

Kot gnojilo služi tudi kostna moka, po večini iz razmaščena in razklejana. Iz kosti odstranijo najprej z bencinom ali s podobnimi raztopili toščo, z vročo vodo izvedejo nato klet, ostanek pa zmeljejo in pridojajo kot kostno moko. V bistvu je kakor apatit kalcijev fosfat.

Kakor apatit se kostna moka uporablja kot taka ali pa s pomočjo zveplene kisline pretvori v splošno znani superfosfat, ki ga rastline lažje posrkavajo iz zemlje kakor navadni fosfat. Superfosfat bi bil pravo «umetno» gnojilo, kajti iz prirodnih surovin je bil kemijskim putem šele izdelan.

Se bolj značilno umetno fosforovo gnojilo je Thomasova žlindra. Dobiva se kot stranski produkt pri izdelovanju jekla po Bessemerjevem načinu, ako dodamo raztaljenemu železu apnenca ali magnezita. S tem se odstrani iz železa fosfor. Žlindra, ki tako nastane, je kalcijev in magnezijev fosfat. Po Thomasu in Gilchristu, ki sta prva tako izpopolnila Bessemerjev način, nosi žlindra ime Thomasova žlindra, in ne Tomaževa žlindra, kakor to največkrat pišejo listi in kakor je njeno ime prešlo celo že v nekatere učne knjige. Zmleta Thomasova žlindra je visoko cenjeno gnojilo.

S sedaj že poznanimi ležišči fosforovih rudnin, s fosfati, ki jih dobivajo kot stranski produkt po raztaljenju in razklepanju kosti in iz kostnega pepela, ki se uporablja za čiščenje sladkorja, in iz Thomasove žlindre, ki je takisto stranski produkt v železni industriji, je potreba po fosforovi kislini za dognedno dobo krita.

Enako zadostuje sedanjim potrebam tudi množina kalija, ki se dobiva v prirodi v obliki raznih soli, kakor silvin, karnalit in kajnit. Skoro vse kalijeve soli, ki so se pred vojno uporabljale, je dajala Nemčija, ki ima ogromno zalogo teh soli v Strassfurtu na Pruskem. Tam so okoli leta 1850. začeli izkopavati kameno sol. Toda predno so naleteli na plasti prave kamene soli, so morali odstraniti neko rdečkasto sol grenkega okusa. Te soli so radi tega imenovali raznosne soli. Začetka so bile neljuba primesi, ki se je kaj kmalu nagradila v velikih množinah. S časom pa so spoznali vrednost teh soli za poljedelstvo, in danes, ko

Gospodarstvo.**O MLEČNOSTI KRAV BELANSKE PASME.**

V članku: K problemu vpeljave belanske pasme v idrijski živinorejski okraj —, katerega je prinesla Edinost v št. 255 z dne 26. oktobra t. l., smo pozvali gospode živinorejskega odbora, naj nam na podlagi konkretnih številk in računov praktično dokažejo, da bo dajala belanska krava več čistega gospodarskega dobička pri mleku in mesu za krmsko enoto kakor naše sedanje govedo. Ker so pa gospodje morda za odgovor malo v zadregi, hočemo osvetliti to razmerje na podlagi dejstev, katerim menda nihče ne bo mogel oporekati.

Gospod V. Rohrman, bivši pristav in poznejši ravnatelj deželne kmetijske šole na Grmu (Dolenjsko), je napisal še v predvojnem letniku strokovnega lista «Kmetovalec» razpravo pod naslovom: «Mlečnost krav in poraba krme». Tam čitamo tudi sledeči odstavek, ki zaključuje razpravo:

«Zanimiva je bila v tem pogledu tudi razstava goveje živine, ki jo je letos priredila koroška dežela v Celovcu od 30. avgusta do 5. septembra. Na tej razstavi sta se poskušali pokazati in lahodsko plemu in sicer gledé mlečnosti in gledé tega, kako porabljata krmo. Pri tej preskušnji, ki je trajala 7 dni, se je nazadnje pokazalo, da so bile krave lahodskega plemena (plavke) boljše za užitek, kakor krave belanskega (cikastega) plemena. «Plavke» so manj krme porabile kakor «cike», in vendar so bile boljše molznice. Z vsjo potrebno natančnostjo so razstavljene živali krmili (seveda z enako krmo) in molzli, in po sedemdnevni preskušnji se je pokazal naslednji povprečni uspeh: Plavke so porabile na dan po 62,8 kg zelene krme in 3,5 kg močnih krmil, «cike» pa 77,3 kg zelene krme in 4,6 kg močnih krmil, tako da so znašali stroški za krmiljenje pri plavkah po 1,14 K, pri cikah pa 1,44 K na dan. Molzle pa so plavke po 16,4 kg mleka, cike pa 17,2 kg mleka na dan, toda plavke so dajale boljše mleko, kajti imelo je 3,73% tolsčobe, dočim je imelo mleko cik le 3,32% tolsčobe. Vsled tega so dobili pri plavkah več presnega masla namreč po 0,68 kg, dočim so ga dajale cike le po 0,63 kg na dan. Za 1 kg masla je bilo treba zaradi tega le 24 kg mleka od plavk, od cik pa 27 kg.»

Gospod Rohrman pa je pozabil povedati, v katerem stadiju mlečnosti so bile dotične krave. Vendar je popolnoma opravičena domneva — ker je vendar šlo za razstavo in tekmo združeno s priznanji, diplomami, odlikovanji in premijami, — da so bile dotične krave v zenitu mlečnosti t. j. v drugem mesecu po otežitvi.

Ker da bi znašala povprečna dnevna množina tekom leta pri belanski kravi 17 l mleka, tega si niti najbolj vneti zagovornik belanske pasme ne bo upal trditi; saj bi potem znašala letna produkcija 17×365=6205 l mleka, kar je čisto absurdno.

Znano je, da se krava normalno tekom drugega ali tretjega meseca po otežitvi zopet poja in pripuščena navadno tudi ubreja. Kakor pa napreduje embrionalni razvoj novega teleta, tako pojemata dnevna množina mleka, dokler tretji ali drugi mesec pred novo otežitvijo popolnoma ne ugasne.

Povprečno dnevno množino mleka leta bi torej dobili, ako ki seštelj vse tekom koledarskega leta namolžemo ali od teleta posezamo mleko in to vsoto delili s 365.

Na podlagi dolgoletne skušnje pa se da aproksimativno določiti povprečna dnevna množina pri določenih kravi, ako se deli množina mleka, ki ga je dala na dan dotična krava v zenitu mlečnosti, s številom 2 in se vzame za povprečno dnevno množino naslednje nižje celo število. V našem slučaju torej pri belan. kravi 17,2 : 2 = 8,6 l. Povprečna dnevna množina bi znašala 8 litrov ali celoleto 8×365= 2920 l mleka, kar bo približno tudi odgovarjalo dejstvu.

Ker odgovarja 8 kg zelene detelje ali 10 kg zelene dobre trave 1 krmski enoti, je porabila dotična belanska krava — ako vzamemo, da je obstojala zelena krva polovico iz detelje in polovico iz trave —: 77,3 : 2 = 38,6 : 8 = 4,8 ter 38,6 : 10 = 3,8 skupaj 4,6 (močna krmila) + 4,8 (detelja) + 3,8 (trava) = 13,2 krmskih enot, sestoječih iz samih dobrih krmil brez slame ali puste senožitine.

Naj pripomnimo tukaj, da če bi kdo dvomil o pravilnosti višine produkcije mleka z ozirom na krmsko enoto, ter o sestavi iste z ozirom na različne vrste krme v razmerju, kakor smo je navedli v tem in prejšnjem članku, mu povemo, da je že zgoraj omenjeni gospod Rohrman v razpravi, ki je izšla v 7. številki Kmetovalca letnika 1906 pod naslovom: «Uspehi in skušnje s primerjalnim krmiljenjem in s primerjalno molžo na Grmu» prišel do enakih rezultatov, kakor smo jih dobili, kakor rečeno, tudi mi na podlagi dolgoletnega tehtanja krme in merjenja mleka pri raznih kravah.

Ker smo zgoraj konstatirali povprečno dnevno množino mleka z 8 litri, bi torej dajala povzeta krmska enota

(Dalje na IV. strani)

DAROVİ

Gospod Dolenc daruje L 10.— za «Šolsko društvo» in L 10.— za poplavljenice. (Denar za poplavljenice hrani upravništvo.) Darovalcu prav srčna hvala!

Spominjajte se «Šolskega društva» ob vseh prilikah.

MALI OGLASI

BERLITZ-SCHOOL Via Fabio Filzi 23, pouk in prevodi v vseh jezikih. (1518)

UCITELJ za angleščino se išče. Ponudbe pod «Učitelj» na upravništvo. 1709

ENONADSTROPNA hiša z 250 sežnjem zemljišča, pri Sv. M. M. spodnji 1021 se prod. Pojasnila istotam. 1724

VILA ali hišica v bližini tekašica se kupi. Naslov: Gorica, Bertolini 8. Posredovalci izključeni. 1629

SOBA z razsvetljavo se odda v najem gospodu. Via Rismondo 2, vrata 8. 1725

SOBO s hrano išče mlad uradnik s prvim decembrom. Ponudbe pod «Uradnik» na upravništvo. 1723

GUZZI motorno kolo se prod. Sussland, Trst, poštni predal 233. 1727

AJDO in ajdovo moko kupim v vsaki množini. Novič, Via Udine 3. 1726

AVTOMOBIL Fiat, tip 2, 22 HP, limousine, v dobrem stanju, prod. Ostrouška, Opčine 402. 1728

LESNA žaga in cirkularka z električnim motorjem napredaj v Nabrežini 221. 1719

POZOR zavodi ali samostani! Večje gospodarsko poslovanje na spodnjem štajerskem, ki meji na železniško postajo, z 21 ha gozda (sečnega), 10 ha njiv in travnikov na prodaj. Ponudbe na tržisko upravništvo pod «Obširno posestvo». 1714

COKLE lesene za delo na njivah in doma dobiti pri Rebcu, Trst, Carducci 36. 1729

GLYKOL Ker je v zadnjem času popraševanje po tem izdelku močno naraslo, se je odločila Lekarna Castellonovich, Trst, Via dei Giuliani 42, prodajati ga v večjih steklenicah, tako da zadostuje za popolno ozdravljenje 6 steklenic. Cena steklenice je L 8.50. 1716

VODA «DELL'ALABARDA» PROTI IZPADANJU LASI. Vsebuje kuni in je vsled tega posebno priporočljiva proti prhljaju in za ojačanje korenin. Steklenica po L 6 se dobiva samo v lekarni «Castellonovich, Trst, Via Giuliani 42». (1524)

SMILAJOD (Trpoški sok), izborno sredstvo proti arteriosklerozi, revmatizmu in težkemu dihanju, kašlju in kataru, uspešno čistilno sredstvo, posebno priporočljivo za osebe, stare nad 50 let se prodaja samo v lekarni Castellonovich, Trst, Via Giuliani 42 (paralelna ulica Via dell'Istria). (1524)

KUHINJE 750, z marmornim 900, poročne sobe 1600 prodam. Via Tesa 18. 1607

BABICA diplomirana, sprejema noseče. Madonni na 10, II. 1730

BABICA, avtorizirana, diplomirana, sprejema noseče. Adele Emerich-Schäfer, Farmco 10 (pobližina Giannastica), lastna vila, tel. 20-64. 1428

BABICA, avtorizirana, sprejema noseče. Govori slovensko. Slavec, Via Giulia 29. Telefon 33-19.

Izredna prilika za neveste.

Service iz porcelana 32 komadov «Karlsbad» po L 270.—

Service za belo kavo, za šest oseb, L 70.—. Kuhinjska posoda iz aluminija po najnižjih cenah. Dobave za gostilne, hotele, itd. s posebnimi popusti. (1106)

Via Genova 19 BAIT Via Genova 10

A. Kunze

Trst, Via degli Artisti 3

prodaja šepkov, venccov in bouquets lastnega izdelka po konkurenčnih cenah. Okreski za rakve, pajšolan, pogrinjala in vse drugo potrebščine za pogrebe. Na željo se pošljejo ceniki.

Obširno gospodarsko društvo v Nabrežini

vnknižena zadruga z omejeno zavezo razpisuje mesto

NAJEMNIKA

društvene gostilne v Nabrežini.

Pismene prošnje sprejema načelnistvo do konca novembra 1926. 1184

IZDELKI ZA GOSPE?**TVRDKA****Winkler, Oblasciak & Co**

TRST - Corso Vitt. Em. III - TRST

nudi velikansko izbero po izredno nizkih cenah.

Bogata izbora **BLAGA** za ženske in moške.

KOŽUHOVINE, ASTRAHAN, PELUCHES, KARAKYL itd.

Lastna krojačnica

Površniki

Covercoats L 220.—

Covercoats s podvlatko (velblodja koža) L 310.—

Gabardine L 250.—

Gabardine s podvlatko (velblodja koža) L 325.—

Dežni plašči gumirani L 95.—

Paletots dežni, double L 285.—

Podvlake velblodja koža L 85.—

FISCHBEIN

Via Murati 4 (tik gledališča Excelsior)

ALLA CONCORRENZA DELLE CALZATURE

Trst, Via XXX ottobre 13.

Škornji nizki, črni, ameriški L. vrsta L 36.—, rumeni L. vrsta L 76.—

Ženski čevlji od L 30.— naprej, pete usnjate ali lesene.

Specijaliteta obuvala za dečke in otroke. 1187

Najnižje cene v Trstu

Vsakdo se lahko nauči voziti avto

Sola za spopominitev.

Tečaji od L 100.— naprej.

Trst — Corso Garibaldi št. 9, vrata 6.

Najnižje cene v Trstu Corso Garibaldi 24

Prodaja velike partije blaga za paletots po cenah absolutne konkurence. 1178

Velour fantazija 130 cm od L 12.— naprej

Velour enotna barva 130 cm od L 13.40 naprej

Zaloga Volnenega blaga za ženske od L 4.65 naprej

Zaloga perila po tovarniških cenah.

Garantura za 6 oseb po L 21.— prtiči veliki po L 1.55 komad, brisače L 4.15

Poseben oddelek blaga za moške obleke, ovratnic, srajc, nogavic in robcev.

Po nizkih cenah se kupujejo samo v trgovini

F. KNEZIC

Corso Garibaldi 24

Opozarjamo cenj. odjemalce na velikanski uspeh, ki ga je imela izredna prodaja

2000 odrezkov za Paletots

pristno volneno blago z dvojnimi licem, m 2.60, po edini ceni

L 65.— odrezek

FONDACO DI CONVENIENZA

Trst — Via Genova št. 21/A (tik pralnice Carniel)

Govori se slovensko

(1188)

Za vaše nakupe obrnite se vedno na dobroznano

Tvrdo G. STRUCHEL Succ.

Via Mazzini 36 TRST Via S. Caterina 7

ki vam jamči za najboljšo blago in cene s pravim

20 do 30% prihrankom

V naši prodajalni dobite vedno sledeče blago:

Volneno blago za obleke in plašče. Peluches, Caracul in Astrahan za plašče in našive.

Kožuhovine, pristne, vsake vrste. Baršun Manchester v vseh barvah za obleke.

Baršun Chiffon v vseh barvah za obleke. Svilene vseh barv in vrst za obleke in plašče.

Svilene čipke za obleke in okraske. Traki, gumbi, zaponke in drobnarije v veliki izbiri.

Maje in nogavice, volnene, za moške, ženske in otroke.

Gilets, Pullovers, Golf, bluze in volnene čepice.

Maje, šerpe, volnene ovojke za sport. Platno laneno in bombažasto za rjuhe.

Platno Madonna, Madapolan, Pelle d'uovo za perilo.

Fuštanj bel in barvan za obleke in perilo.

Odeje vatirane in volnene. Posteljna pogrinjala in zavese.

Predposteljnik in preproge iz jute in peluches.

Trilž za žimnice.

Vrhu tega bomo prodajali ta teden:

ANGLEŠKO BLAGO za plašče 150 cm. od L 36.— do L 24.—

ANGLEŠKI BARŠUN, črtan, debel, za moške obleke 70 cm. 16.— . 10-90

STALNE CENE

STALNE CENE

JAKOB BEVC

urarna in zlatarna Trst, Campo S. Giacomo 5

Zlato kupuje v vsaki množini po najvišjih cenah. Krome plačuje višje kot vsi drugi. Zaloga raznovrstnih ur in zlatarstva. 1139

F.lli Malvestiti

Čevlji in šape po nizkih cenah. Via Genova 10 — Trst 1151

„AL RICAMO“ M. BOMMAN

Via Cavana 12 (blizu škofijske palače)

Bogata izbora **NARISANIH DEL** v vzorcih in izvešenih. Drobnarije — Posebno sukno in platno — Svilene, bombaževine in volnene za vezanje.

POSEBNA VOLNA za bluze, golf in gilets. Lastna delavnica rib in vezanje. 2000 rib vedno na zalogi.

IZKLJUČNA ZALOGA zaamonihi tkanja znamke **C. M. S.**

FERRO CHINA PIGATTI

Okrepčevalno sredstvo, predpisano od zdravniških avtoritet proti MALOKRVNOSTI, BLEDECI in za OKREVANJE (1114)

LEKARNA ZANETTI - TRST - Via Mazzini

DAVIDE CAVALIERO

TRST - CORSO GARIBALDI št. 5 - TRST

1100 (prej Barriera vecchia)

Prodajalna izgotovljenih

oblek, paletots, površnikov

gabardines in covercoats z

velblodjo podvlatko, dežnih

plaščev za moške, dečke

in otroke. Velika izbora

blaga za moške obleke.

Specijaliteta črnih in modrih oblek.

LASTNA KROJAČNICA.

Nizke cene. - Govori se slovensko. - Resna postrežba.

povprečno tekmo leta pri tej belanski kravi 8:13.2=0.6 l mleka. Ta prvovrstni eksemplar (ker na razstavo pač ne bodo gonili živali s slabo mlečnostjo) belanske krave je torej pri dobri krmi pretvarjal povzeto krmsko enoto v 0.6 l mleka, med tem ko naše krave dosežajo za 1 krmsko enoto slabše piče 1 l mleka.

Dalje je bilo treba pri belanski kravi 27 l mleka za 1 kg masla, med tem ko je treba v naših mlekarah povprečno samo 23—24 l mleka za 1 kg masla in ravno mlekarja Zavratac, kjer potestuje gospod predsednik živinorejskega odbora, obratuje povprečno z 22 litri za 1 kg masla ter je dosegla rekordne dneve, ko je bilo treba samo 20 litrov mleka za 1 kg prvovrstnega masla.

Lahko torej trdimo, da če bi pokladali oni belanski kravi krmo, kakršno uživa naše govedo, bi dobili za 1 krmsko enoto komaj 0.5 l mleka, ter bi bilo treba 30 l mleka za 1 kg masla.

Na podlagi dobljenih premis prihajamo do naslednjih logičnih dedukcij. Belanska krava bo dajala samo polovico mleka za krmsko enoto kakor ga daje naše govedo. To bi bilo, če bi se sveže mleko direktno prodajalo. Ker se pa ogromna večina mleka pri nas predela v maslo, bi bila izguba še večja, ker bi bilo treba pri belanski pasji do 30 l mleka za 1 kg masla, med tem ko zadostuje pri naših kravah povprečno 23 l.

Odgovor je lahek. Tableau!

Razne zanimivosti

Zakaj se ljudje ubijajo?

Vprašanje, kako samomori preprečiti, postaja od dneva do dneva aktualnejše. Iz vsakdanjih poročil v listih vidimo, da samomori naraščajo in da to ne velja samo za našo deželo nego za ves civilizirani svet. Značilno dejstvo je tudi to, da je samomorov v tistih deželah največ, kjer je splošna blaginja najvišja. Taka dežela je na primer Amerika. Število samomorilcev je tam tako visoko, da človeka prese- neča.

Preteklo leto (1925) si je v Zedinjenih državah tisoč življenje nič manj kot šest- najst tisoč oseb. Tudi za tako velik narod kot je ameriški je to že katastrofa, ki sili odločujoče faktorje k razmišljanju, kako bi jo bilo mogoče za naprej omejiti. Vzemi- riljivo je zlasti dejstvo, da naraščajo samomori otrok.

Amerika kraljuje tudi v drugih ozirih. Tako so izračunali, da je tam vsako leto povprečno deset tisoč umorov ali pobojev. Prištejmo k temu še smrtno nesreče, pa najdemo, da v srečni Ameriki umre vsako leto 100.000 oseb nasilne smrti.

Samomorilci so nadalje vedno bolj brez- obzirni in brutalni napram drugim, kadar izvršijo svoj mrki namen. Pogostoma ubi- jejo najprej tiste, ki jih ljubijo, in šele nato sebe. Splezajo na visoka poslopja in skočijo na ulico ter tako ogrožajo tudi živ- ljenja mimoidočih.

V vsakem slučaju je to čin najvišjega strahopetstva. S samomorom hoče človek vedno ubežati posledicam svojih slabih del, slabih napram samemu sebi ali na- pram drugim. Tipičen slučaj je slučaj bančnega uradnika, ki poveri in zapravi- tuj denar in ve, kaj ga zato čaka. Dalje bi bil dolg, ki je tekom leta lenaril in zato propadel pri izpitu. Istotako se usmr- ti sodnik, katerega so zasačili, ker se je dal podkupiti. Roparski morilec si vzame živ- ljenje, kadar spozna, da se ne bo mogel več izogniti vešalom. Očetje, ki ne morejo preskrbeti svojih družin si pogostoma kon- čajo življenje.

Zgodi se tudi, da se usmrti nevesta iz nejasnega strahu pred zakonskim življe- njem; včasih tudi zato, ker jo muči vest radi skritega greha, ki se ga ne upa po- vedati svojemu mlademu možu ali zaro- čencu. V Filadelfiji se je nekoč usmrtila nevesta iz smešnega vzroka, ker je njena sestra pet let prej imela boljše balo od njene.

Moski se mnogokrat končajo iz samega užaljenega samoljublja. Mladi fant v Bo- stonu obišče svojo zaročenko. Baš tedaj dobi ona od druge strani velik šop rož. Brez besede pograblji klubok in gre domov. Tam si požene kroglo v možgane. Njegov namen je kajpada bil, da s svojo smrtjo povzroči zaročenki duševno bolelost. Znanosti se je sam prišteval med vzvišene muče- nike, dejanski je pa dokazal, da spada med nizkote neomogelce.

Samomor je produkt civilizacije. Divjaki in barbarski rodovi ga ne poznajo. Med zaslužnimi zamorci na južnoameriških plantažah ne vedo o njem nič. Med črnci, ki so zaposleni na bombažnih poljih v juž- nih državah Severne Amerike, znaša sa- momorilska mera komaj 1.9 na vsakih 100.000 oseb; med njihovimi gospodarji, ki živijo v pretežni večini v blagostanju, je pa mera na enako število oseb že 7.6. Sve- tovin "samomorilske pas" je severna zmer- na cona, kjer je klima za človeško srečo najmilejša. Vedno je odstotek samomorov med izobraženimi, bogatimi in intelektual- nimi sloji višji nego med drugimi, ki v tem oziru ne dosegajo takih višin. Pri ženskah so samomori najostrejši med petnajstim in petinštiridesetim letom starosti, pri moških pa med petindvajsetim in petin- štiridesetim.

Samomorik je manj nego samomorilec. Zakaj? Vzrokov je več. Na splošno se žen- ske manj udeležujejo boja za obstanek kot moški; surove strani življenja so jim manj vidne. Ženske se upajo tudi več potpeti kot moški, in v porodih najdemo dokaz za to. Valje so ženske bolj verne kot moški in najdejo uteho v veri celo v najhujših du- ševnih ali telesnih boleštin. Nad vsem pa kraljuje materinska ljubezen, ki je naj- večja protisila samomorilskim težnjam. Pri izbiranju načina smrti se moški najčesteje končajo z vrvo, s prežezanjem ali ali s samokresom, samomorilkam pa ugajajo bolj globoka voda, strup, plin in škof z višine.

Nagib do samomora je največji pri pro- testantih in najmanjši pri mohamedancih

in židih. V Zedinjenih državah so se sa- momori začeli množiti tudi pri židih. Na- dano število ljudi je pri Japoncih osem- krat več samomorilcev kot pri Portugalci- h. V božičnem času se število samomor- rov poveča. Takrat se končajo taki objo- kani obupanci, ki mislijo, da so od vseh pozabljeni. Smilijo se sami sebi, pa se pešljejo na oni svet. Alkoholiem je tudi vzrok mnogih samomorov in marsikatero rajanje na Silvestrov večer se zaključí s samomorom.

Število samomorov v mestih je mnogo višje nego na deželi. Žrtve samomora po- stanejo kaj pogostoma tisti ljudje z dežele, ki jih je mesto izvabilo in znanilo k sebi. Intenzivno in hrumeče mestno življenje, ki mu niso vajeni in jih opija, jih kaj mnogokrat upropasti. Kjer jim je prej do- mišljiva slika vse mogoče dobroto, tam najdejo samo zlo. Sledi živčna zmeda ter mentalna, materijalna, moralna in spiri- tualna nezadovoljnost, ki vodi do obupa.

V poslednji analizi je vsak samomor oblika duševnega zloma, ki tvori tako vrsto duševne bolezni. Ob nešteti prilikah sli- šimo vzlik: «Oh, najrajši bi bil mrtev!» ali pa: «Za par krajcarjev pa se obesim!» Prijatelji in sorodniki takega človeka vzame- jo te ali podobne grožnje za šalo, kar je pa napačno. Vsako znamenje duševnega nerada mora vzbuditi najrajše pozornost.

Indirekten vzrok samomora so mnogo- krat bolezni. Pred vsem velja to za spolne bolezni, raka in take vrste, ki povzročajo bolniku hude, neznozne bolečine. Pri tu- berkuloznih bolnikih je tudi mnogo slučaj- ev samomora.

Pri bogatih in izobraženih ljudeh se ši- rijo samomori zlasti radi tega, ker včasih sami ne vedo, kaj bi počeli s svojim bo- gactvom ali z duševnimi zmoglostmi. Med izobraženi je kaj mnogo takih, ki ne znajo poiskati svojemu umu pravega dela.

Italijani, Spanci in Portugalci so znani kot ljudje ognjeviti čustev. Na podlagi tega bi človek sklepal, da tudi obup pri njih presega meje, oziroma gre do višjih ekstremov kot pri drugih narodih. Pa ni res to. Samomorilska mera je v teh deže- lah nižja nego drugod; isto velja tudi za Južno Ameriko. V Evropi je treba iti proti severu, če se hoče najti visoka števila sa- momorilcev. Samomorilska mera v Berli- nu je 50.2 in ta je trikrat večja kot v Či- kagu. Najnižja od vseh je v Newfoundlandi, v tej zapuščeni, mrzli in trpljenja polni deželi — komaj 1.5 na 100.000 prebi- valcev.

V poslednji analizi je samomor najvid- nejši znak, da se posameznik ni znal ali ni mogel prilagoditi svojim okoliščinam. Njegova dolžnost pa bi bila boriti se toliko časa, da postane svoji usodi gospodar. Člo- vek, ki čuti odgovornost in dolžnost na- pram drugim in ki se zanima za druge, ne bo izvršil samomora. Tendence današnjega človeka pa je, da se udaja pretiranemu samoljubju, in to je najkrajša pot do ne- zadovoljnosti. Kdor hoče biti srečen, mora biti koristen ne le sebi nego tudi drugim. Le tedaj, ko čuti, da je njegovo življenje v korist svetu, je resnično zadovoljen.

Egoisti, sebičnejši, so ti-le prostovoljni smrtni kandidati. Sebičnost — v tem tiči skrivnost samomora. Moje — Jaz — Meni — Jaz — Jaz! To se pravi misliti le nase, na svojo namišljeno veličino, na svoj uža- ljeni ponos. To se pravi dvigati se s svo- jimi težkočami v življenju proti nebu. Tak duh je duh slabicev. Tako delajo tisti, ki božajo in milujejo sami sebe.

Kdor čuti in sebi take nenaravne težnje in jih kratkoma zatre, pokaže s tem, da je njegova moralna sila krepka in jedrnat in da se zaveda dolžnosti, ki jih ima na- pram človeštvu in obče in napram svojim bližnjim posebej.

Slabiči omagajo, ostalo človeštvo pa gre naprej in navzgor srečno in zadovoljno ter pravi morda tako kot tisti vojak v vojni: «Salamensko slab je ta svet, pa še naj- boljše je, kar jih imamo!»

F. M.

Kdor zna, zna.

Te dneve se je vršila poroka belgijskega prestolonaslednika Leopolda s švedsko princezino Astrid. Bruselj, glavno mesto belgijske kraljevine, je preživel te dneve v znamenju «Astride». Kamor koli se je obrnil človek, povsod vse in samo Astrid. V elegantnih izložbah si dobil nogavice Astrid, kluboke Astrid, v kavarnah so te postregli s čokolado Astrid, v sladličarnah s pecivom Astrid, in v enem izmed prvih hotelov si se lahko opekli z juho Astrid, ako je nisi prej nekoliko pohladi. Belgij- ski trgovci so na ta način pozdravili mlado ženo belgijskega kraljeviča, ko sta prihaja- la po državni poroki v Stockholmu k cerkveni poroki v Bruselju.

Amerikanski dobrodelni trust.

Štirinajst najbogatejših mož v San Fran- ciscu (Kalifornija — Zed. drž. Sev. Amerike), kojih premoženje znaša v našem denarju nad dve milijardi lir, so se združili v po- seben trust z namenom, dobiti najboljša sredstva in poti, kako koristiti splošnosti. Vsak član tega trusta se je zavezal, da bo daroval vsako leto velike vsote za dobro- delne, znanstvene in druge občerkostne namene. Trust sam stopi z drugimi dobro- delnimi zavodi, kakor tudi z Rockefeller- jevo in Russel-Sage-ovo ustanovo v zvezo, da bodo vsi skupno na tem polju delovali.

Loterijske številke

Izrečane dne 13. novembra 1928.

VENEZIA	80	79	50	82	67
TORINO	26	31	15	36	55
ROMA	74	27	4	68	37
PALERMO	33	77	44	20	86
NAPOLI	38	89	23	7	88
MILANO	1	83	20	71	75
FIRENZE	37	71	28	33	82
BARI	77	22	27	66	26

Predno prodaje
KRONE, GOLDINARJE
ZLATO IN SREBRO

obiskite zlatarno
STERMIN v TRSTU,
kjer dobite najvišje cene. — Kupujem listke
mestne zagovajalnice. — 1140

Zobozdravniški ambulatorij

Trst, Via Sette Fontane 6, Trst
Izvršuje vsako delo v zlatu in kavčuku.
Sivencem z dežele posebni popusti za
polne troške.
Delo z jamčeno. (1158) Ljudske cene.
Odprto od 9-13 in od 15-20

Meško baržunasto kožo dobiti z rabo
novega neprekosljivega mila

BANFI
znanka Zlati petelin
Poskusite ga, ker je najfiniješe na svetu.
Skrob, boraks Banfi je najboljši
za likanje perila. 1277

ALESSANDRA MARCOVICH

MODNI SALON

Trst - Via XXX ottobre 15 - Trst

Okrašeni klobuki in klobučevina zadnje
novosti po najzmernejših cenah.
Specijaliteta za otroke. 1160

MIZARSKA DELAVNICA S ZALOGO

navadnega in finega

POHIŠTVA

D. Cavallieri & E. Luis

Trst, Via Parini šte. 5, telefon 11-01

Najboljše blago. 1040 Najnižje cene

Plačevanje na obroke.

Poročne

sebe, jedilne sebe, kuhinje izredne la-

pete, po nizkih cenah, prodaja društvo

mizarjev, Trst, Carducci 12, prodajalna.

Odevnita dr. FERFOLJA in dr. SEDNAR

iz Trsta Fabio Filzi 17 sprejemata

svoje stranke iz sezonskega okraja

vsako soboto pri Amfu v Sezani

Rastlinsko mazilo San Biagio

(Unguento Vegetale San Biagio)

deluje tudi v odpornih

krovičnih slučajih

Edino, nenadomestljivo sredstvo, ki ozdravi
tvore, zagnje, ošabice, ozebline, rane,
opekline, otokitjeje l. t. d.

Očisti — Ubija bolečine — Lokalizira in raz-

kraja vnetja — Posp. šuje čiščenje in zacelje

Vsled svoje se tve ozdravi RASTLINSKO

MAZILLO SAN BIAGIO tudi revmatizem, bo-

lečine v kolku, bolečine v ledjih in živčne

bolezni.

Prodaja se v lekarnah po L. 6.80 ali se pošilja

proti predplačilu L. 7.50 naravnost od izkme-

nega izdelovalca

Premiato Laboratorio Chimico Farmaceutico

A. Godina - Dignano d'Isola (1127)

Na željo se dopolnje klinično slovo brezplačno

Insertirajte v „Edinost“

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

Glavnica in rezerva Dinarjev 60.000.000—

Telefon: 5-13, 22-98

V dobroznanih skladiščih

Tkanine in izdelanih oblek za moške in dečke

„ALLE GRANDI FABBRICHE“

Trst — Corso Garibaldi šte. 1 — Telefon 31-21

dobite vedno popolno izbero.

OBLEKE iz volnenega blaga za moške od L. 145.— naprej
OBLEKE dolge hlače, za dečke L. 75.—
OBLEKE sportne, volnene, kratke hlače za dečke L. 45.—
PALETOTS ali RANGLANS, blago z dvojnimi licem, za moške L. 119.—
PALETOTS ali RANGLANS, blago z dvojnimi licem, za dečke od L. 90.—
PALETOTS ali RANGLANS, blago z dvojnimi licem, za otroke od L. 65.—
HLAČE za moške ali dečke, vsakovrstno blago po L. 30, 35, 45, 60 itd.
POVRŠNIKI Gabardin, Covercoats ali angleško in češko blago za moške
in odrasle dečke od L. 150.—
DEŽNI PLAŠČI, gumirani, za moške ali dečke od L. 90.—
PLAŠČI loden, s pokrivalom, za solarje od L. 45.—
PODVLAKE iz velblode kože, za površnike od L. 75.—
GILETS pleteni, fantazija, vsake vrste.

Zaloga vsa in inozemskega sukna

za naročila po meri, ki se izvršujejo točno in z jamstvom v naši krojačnici I. reda

v prvem nadstropju iste stavbe.

NB. Blago, ki ne ugaja, tudi ako je bilo naročeno po meri, se zamenja ali pa se vrne denar

GIOVANNI SFERZA & Co

Trst, Via Coroneo 5. — Tel. 16-18

Zaloga in delavnica majoličnih

in železnih peči.

Izbera plošč za prevleko kuhinj,

kopeli in closets.

Zaloga tirolskih plošč iz litega

železa - vratice, cevi in peči za

štedilnike.

Izbera keramične in cementne

opeke. - Zaloga ognju ključujoče

opeke. 1141

Sprejemajo se naročila in popra-

ve peči in štedilnikov.

KRONE! KRONE!

Triljuna, platja, 20-kronska zlate kornja

zlatu plačuje po višjih cenah

nego vsak drugi

Albert Povh — urarna

Trst, Via Mazzini 48 1119

SLOVENC!

(1185)

Najlepše, najboljše in najce-

nejše obuvalo dobite pri

REBCU, Via Carducci 33.

C. VISINTIN

TRST

Via delle Torri 2 (vogal V. S. Lazzaro)

Tel. 31-77 (blizu cerkve Sv. Antona)

MONFALCONE

Via Gabriele D'Annunzio 405

(Ex Via Friuli)

Tu in inozemsko blago. Velika izbira izgotovljenih oblek za moške in dečke.

Za bližajočo se sezono se je tvrdka preskrbela z veliko izbero površni-

kov, paletots, dežnih plaščev, štajerskih oblek in izgotovljenih oblek za

moške in dečke. — Hlače fantazija. — Specijaliteta gilets fantazija.

Najnižje cene v Trstu.

NA OBROKE !! SKRAJNO KONKURENČNE CENE !!

Dežni plašči, dežniki, površniki, paletots, obu-

valo, pletenine, odeje, obleke in vsakovrstno pe-

rilo, blago itd. itd. Govori se slovensko!

„AL VERO RISPARMIO“ Via Roma 3, III. nadp

TRGOVSKO OBRTNA ZADRUGA V TRSTU

registrovana zadruga z neomejenim jamstvom

VIA MILANO št. 20, pritličje - Telefon 16-04

Obreduje hranilne vloge po 5%

Večje vloge, vezane na odpoved, po dogovoru

Davek na obresti plačuje zavod sam.

Trgovcem in obrtnikom otvarja tekoče čekovne račune.

Sprejema tudi vloge na tekoči račun v Dinarjih ter jih obreduje najugodnejše.

Daje posojila na menično poroštvo in zastavo vrednostnih papirjev

ali dragocenosti. — — — — — Eskomptira trgovske efekte.

URADNE URE od 9-12^{1/2} dop. in od 2^{1/2}-4 pop. (1020)

Podružnice:
GORICA, Brežice, Celje,
Cernomelj, Kranj, Logatec

Maribor

Najprikladnejša zveza z Jugoslavijo

Blagajna je odprta od 9^{1/2}-12^{1/2} in od 14^{1/2}-16 41

Podružnice:

Metković, Novi Sad, Ptuj,

Sarajevo, Split